

El sector forestal a la zona MAB-6 ALT PIRINEU

Ramon Espinach i Grau i Antoni Maza i Ramoneda*

Résumé / Abstract / Resumen / Resum

Presque le 90% de la superficie du territoire MAB-6 est occupée par des terrains forestiers. À différence de ce qui se passe dans la reste de la Catalogne, dans la région d'étude la forêt publique a une grande importance. Une gestion forestière appropriée garantit l'entretien des forêts et de la diversité génétique et à la fois fait possible l'utilisation continue des forêts, lesquelles constituent un support essentiel de la population locale et de la petite industrie transformatrice du secteur. La rentabilité des forêts de la région est basse, dû basiquement à une manque de planification, à une excessive atomisation de la gestion des forêts et à une stagnation des prix des produits forestiers.

* * *

Nearly 90% of the territory MAB-6 is occupied by forests. Contrary to what happens in the rest of Catalonia, the public forest has a great importance in the area studied here. An appropriate forestal management guarantees the upkeep of the forest and the genetic diversity at the same time as it allows their continuous exploitation, which is an essential support for the local population and for the small transforming industry in this sector. The profitability of the forests in this area is low, mostly due to a lack of planning, an excessive atomization of forest management and a stagnation of the prices of forestal products.

---

* *Diputació de Barcelona, Àrea d'Agricultura i Medi Natural, Servei de Parcs Naturals, Sant Honorat, 1, 08002 - Barcelona.*

Casi el 90% de la superfície del territori MAB-6 està ocupada per terrenos forestals. Contrariament a lo que sucede en el resto de Catalunya, en el área de estudio tiene una gran importancia el monte público. Una gestión forestal correcta, garantiza el mantenimiento de los montes y de la diversidad genética y, a la vez, hace posible el aprovechamiento sostenido esencial de sus producciones, que constituyen un soporte esencial de la población local y la pequeña industria transformadora del sector. La rentabilidad de los montes de la zona es baja, debido básicamente a la falta de ordenación, a la excesiva atomización de la gestión forestal y al estancamiento del precio de los productos forestales.

* * *

Gairebé el 90% de la superfície del territori MAB-6 està ocupada per terrenys forestals. En contra del que succeeix a la resta de Catalunya, en l'àrea d'estudi té una gran importància el bosc públic. Una gestió forestal adequada garanteix el manteniment dels boscos i de la diversitat genètica i alhora fa possible l'aprofitament sostingut dels boscos, els quals constitueixen un suport essencial de la població local i de la petita indústria transformadora del sector. La rendibilitat dels boscos de l'àrea és baixa, bàsicament a causa d'una manca d'ordenació, d'una excessiva atomització de la gestió dels boscos i d'un estancament dels preus dels productes forestals.

INTRODUCCIÓ

El bosc aconpleix una funció econòmica i social de gran importància en tots els països que, per la seva situació geogràfica i els seus condicionaments climàtics, tenen una part del seu territori recobert d'espècies vegetals en forma de masses forestals. A Catalunya, el bosc, les garrigues i les pastures ocupen quasi el 58% del territori.

A l'àrea d'estudi MAB-6, constituïda per 14 municipis de l'Urgellet i del Baridà, la superfície forestal representa el 89,05% del territori. El bosc de l'àrea d'estudi presenta una característica comuna a bona part de les comarques pirinenques que el diferencia dels boscos de la resta de Catalunya, i que té a veure amb la seva titularitat i gestió. A Catalunya, el 82% de la superfície forestal és de propietat privada (a les comarques barcelonines aquest percentatge arriba al 98%). En canvi, a l'àrea MAB-6, la superfície forestal gestionada per l'Estat és el 47,37%; la resta és de propietat i gestió privada.

Una bona part dels boscos gestionats per l'Estat són boscos comunals declarats d'utilitat pública, i el seu aprofitament representa una important font d'ingressos per a les hisendes locals respectives. Tanmateix, els aspectes econòmics no són els únics paràmetres a l'hora de valorar la importància del bosc. Cal considerar el paper que juguen els terrenys forestals en la conservació del sòl, de

les aigües i de la riquesa genètica florística i faunística. Qualsevol anàlisi del sector forestal que hagi de servir per fomentar propostes d'actuació i de gestió ha de tenir present la funció polivalent del bosc, atribuint a cada una d'elles el pes específic que li correspon, un pes variable en funció de les diferents situacions locals. Tot això és el que pretenem de veure en les pàgines que segueixen a continuació.

SUPERFÍCIE FORESTAL

En l'àmbit territorial estudiat es pot constatar (vegi's la taula I) que la superfície forestal representa quasi el 90% de la superfície total i el 66% de la superfície forestal és arbrada, mentre que el 34% és no arbrada. Aquestes xifres són referides al conjunt dels 14 municipis que integren l'àrea del MAB-6. Cal dir, però, que s'observa una certa uniformitat pel que fa al repartiment superficial en cada un dels municipis. La superfície forestal oscil·la entre el 66% de la superfície municipal de la Seu d'Urgell i el 98% de la superfície municipal de Montferrer i Castellbò. Semblantment, el repartiment de la superfície forestal total entre arbrada i no arbrada oscil·la relativament poc. El municipi que disposa del més elevat percentatge de superfície arbrada és Arsèguel, amb el 95%, mentre que Valls d'Aguilar en té només el 50%, essent la mitja dels 14 municipis el 66%. Això ens mostra, d'entrada, que la superfície forestal no arbrada ocupa un espai que, en el conjunt dels municipis integrats de l'estudi MAB-6, no és gens despreciable. Aquesta superfície està formada, principalment, per les pastures i les zones improductives

Les dades relatives a la distribució de les superfícies forestals s'exposen en la taula I i en el gràfic I. Cal dir que ambdós documents s'han elaborat a partir del mapa de cultius i aprofitaments de la zona a E 1/50.000 de l'any 1980 del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

Cal esmentar que el 15 de juliol de 1983 fou declarat, mitjançant Decret de Presidència de la Generalitat, el Parc Natural del Cadí-Moixeró. L'àmbit del Parc integra alguns dels municipis inclosos en l'àrea MAB-6. Concretament, els d'Alàs i Cerc, Cava, Montellà-Martinet, La Vansa-Fòrnols i Tuixén i Josa. Pel que fa als aprofitaments forestals, la declaració del Parc Natural no ha de representar una limitació. En tot cas ha de significar una garantia que els usos es desenvolupin de manera racional i no atemptin contra la continuïtat i persistència dels valors que, precisament, el Parc Natural vol protegir. L'article 3 del Decret 353/1.983 es refereix a normes de caràcter general i estableix que «En els espais naturals inclosos en el Parc, les activitats tradicionals i l'aprofitament ordenat de les seves produccions són genèricament admesos, sense perjudici de les limitacions específiques que puguin ésser establertes quan els objectius de

TAULA I.

Distribució de les superfícies municipals.

	Superfície municipal total Ha.	Superfície forestal total		Superfície forestal arbrada		Superfície forestal no arbrada	
		Ha.	% (1)	Ha.	% (2)	Ha.	% (2)
Alàs i Cerc	5.706	4.664	81,73	3.922	84,09	742	15,91
Aristot i Tolóriu	4.416	3.750	84,92	2.963	79,01	787	20,99
Arsèguel	1.052	901	85,65	859	95,34	42	4,66
Cava	4.205	3.675	87,40	2.819	76,71	856	23,29
Estamariu	2.139	1.930	90,23	1.602	83,01	328	16,99
La Vansa-Fórnsols	10.996	9.946	90,45	6.602	65,37	3.444	34,63
Lles	10.151	9.198	90,61	5.237	56,94	3.961	43,06
Montellà-Martinet	5.474	4.655	85,04	3.168	68,06	1.487	31,94
Montferrer-Castellbò	17.748	17.460	98,37	12.482	71,48	4.978	28,52
Ribera d'Urgellet	10.490	9.242	88,10	6.924	74,92	2.318	25,08
Tuixén i Josa	6.843	6.533	95,47	3.694	56,54	2.839	43,46
Valls d'Aguilar	12.453	10.956	87,97	5.474	49,96	5.482	50,04
Valls de la Valira	17.094	14.185	82,98	8.273	58,33	5.912	41,67
La Seu d'Urgell	1.015	674	66,40	487	72,25	187	27,75
TOTAL	109.782	97.769	89,05	64.406	65,88	33.363	34,12

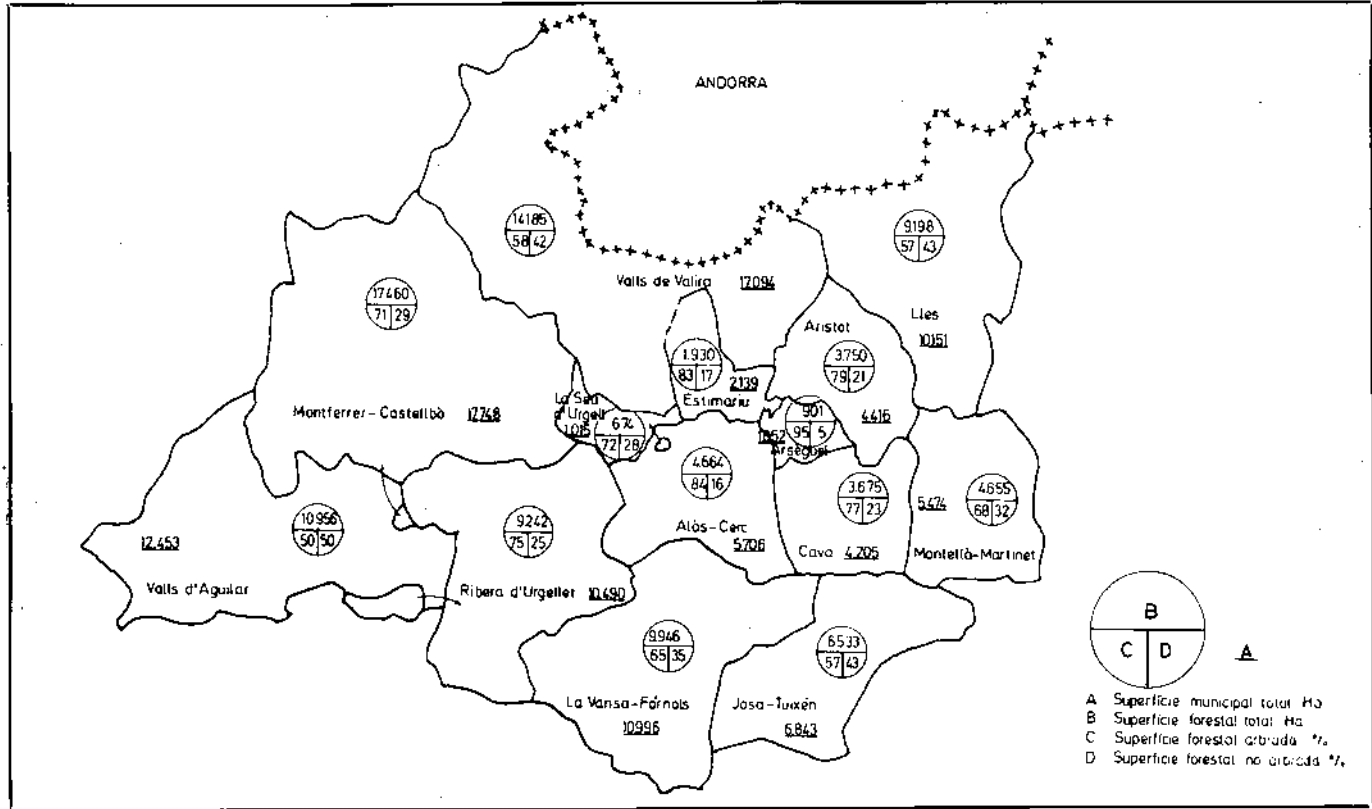
Font: Elaboració pròpia a partir del Plànol de Cultius i Aprofitaments de la zona. E: 1/50.000 (M.A.P.A)

(1) % Sobre la Superfície Municipal total.

(2) % Sobre la Superfície Forestal total.

Gràfic I

Distribució de les superfícies municipals

protecció ho aconsellin així». Òbviament, els usos que puguin atemptar contra la conservació dels boscos cal limitar-los tant dintre com fora dels límits d'aquest Parc Natural. Per tant, en aquest estudi no es diferencia la superfície forestal inclosa dintre del Parc Natural.

PROPIETAT I GESTIÓ FORESTAL A LA ZONA MAB-6 ALT PIRINEU

Per a l'estudi de la propietat i gestió forestal a la zona MAB 6 Alt-Pirineu s'ha disposat de les dades de la Secció Territorial del Servei del Medi Natural de Lleida reflectides a la taula II i als gràfics II i III. Cal aclarir que en aquesta taula el concepte «superfície gestionada per particulars» inclou també els boscos de propietat municipal que no són declarats d'Utilitat Pública ni consorciats, i també els boscos veïnals comunals. S'hi observa que el 47% de la superfície forestal és gestionada per l'Estat, mentre que els particulars en gestionen el 53%. Amb tot, hi ha molt poca uniformitat pel que fa a cada municipi. Així, per exemple, l'administració gestiona més del 70% de la superfície forestal total en els municipis de Valls de Valira i Tuixén i Josa, mentre que a la Seu d'Urgell i Cava els boscos són gestionats íntegrament per particulars. En d'altres municipis, com és ara Valls d'Aguilar i Ribera d'Urgellet, l'Administració gestiona una superfície forestal inferior al 15% del total forestal municipal.

Les taules III i IV, elaborades també a partir de dades de la secció territorial del Servei del Medi Natural de Lleida, contenen la informació relativa a la distribució de la superfície gestionada per l'Estat i la declarada d'Utilitat Pública. Es distingeix en cada cas la superfície arbrada, la superfície ocupada per pastures i la que és rasa o improductiva. Pel que fa a les 46.314 Ha. gestionades per l'Estat en l'àrea d'estudi, s'observa que el 64% són arbrades, el 26% són pastures i el 10% són rases o improductives. Aquestes dades presenten una certa uniformitat, si s'exceptua el municipi d'Aristot i Toloriu, on les pastures representen el 47% de la superfície gestionada per l'Estat, i el municipi de Valls d'Aguilar, on sorprèn l'elevat percentatge de superfície rasa i improductiva (74% del total). La taula IV mostra la distribució de la superfície forestal d'Utilitat Pública. S'empren els mateixos conceptes que els utilitzats en la taula III i el tipus de distribució és extremadament semblant al que es refereix al total de la superfície forestal gestionada per l'Estat.

TAULA II.

Distribució de la superfície forestal total.

	Sup. forestal total		Sup. gestionada total		Propietat arbrada		Declarat no arbrada		Consoiciat		Sup. gestionada	
	Ha.	% (1)	Ha.	% (1)	Ha.	% (1)	Ha.	% (1)	Ha.	% (1)	Ha.	% (1)
Alàs i Cerc	4.664	31,11	1.451	27,40	1.278	3,71	173	0	0	0	3.213	68,89
Aristot i Toloniu	3.750	57,28	2.148	0	0	57,28	2.148	0	0	0	1.602	42,72
Arsèguel	901	63,15	569	0	0	63,15	569	0	0	0	332	36,85
Cava	3.675	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3.675	100,00
Estamariu	1.930	62,38	1.204	30	1,55	60,83	1.174	0	0	0	706	37,62
La Vansa-Fórnols	9.946	52,37	5.209	503	5,06	39,27	3.906	800	8,04	8,04	4.737	47,63
Lles	9.198	53,88	4.956	113	1,23	52,65	4.843	0	0	0	4.242	46,12
Montellà-Martinet	4.655	62,79	2.923	0	0	62,79	2.923	0	0	0	1.732	37,21
Montferrer-Castellbò	17.740	60,90	10.633	1.941	11,12	21,72	3.792	4.900	28,06	28,06	6.827	39,10
Ribera d'Urgellet	9.242	11,24	1.039	0	0	0	0	1.039	11,24	11,24	8.203	88,76
Tuixén i Josa	6.533	73,56	4.806	0	0	73,56	4.806	0	0	0	1.727	26,44
Valls d'Aguilar	10.956	11,95	1.309	0	0	11,95	1.309	0	0	0	9.647	88,05
Valls de la Valira	14.185	70,97	10.067	485	3,42	66,20	9.391	191	1,35	1,35	4.118	29,03
La Seu d'Urgell	674	0	0	0	0	0	0	0	0	0	674	100,00
TOTAL	97.769	47,37	43.314	4,45	4,45	35,83	35.034	6.930	7,09	7,09	51.455	52,63

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la secció Territorial del Medi Natural de Lleida.

TAULA III.

Distribució de la superfície forestal gestionada per l'Estat.

	Total gestionat per l'Estat Ha.	Arbrada		Pastures		Rasa i improductiva	
		Ha.	%	Ha.	%	Ha.	%
Alàs i Cerc	1.451	1.077	74,22	98	6,75	276	19,02
Aristot i Toloriu	2.148	786	36,59	1.001	46,60	361	16,81
Arsèguel	569	383	67,31	154	27,07	32	5,62
Cava	0	0	0	0	0	0	0
Estamariu	1.204	1.075	89,29	125	10,38	4	0,33
La Vansa-Fórnoles	5.209	3.013	57,84	1.424	27,34	772	14,82
Lles	4.956	3.158	63,72	1.529	30,85	269	5,43
Montellà-Martinet	2.923	1.967	67,29	349	11,94	607	20,77
Montferrer-Castellbò	10.633	7.973	74,98	2.152	20,24	508	4,78
Ribera d'Urgellet	1.039	773	74,40	291	23,20	25	2,91
Tuixén i Josa	4.806	2.229	46,38	1.947	40,51	630	13,11
Valls d'Aguilar	1.309	342	26,13	0	0	967	73,87
Valls de la Valira	10.067	6.775	67,30	3.216	31,95	76	0,75
La Seu d'Urgell	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	46.314	29.551	63,81	12.236	26,42	4.527	9,77

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la secció Territorial del Medi Natural de Lleida.

TAULA IV.

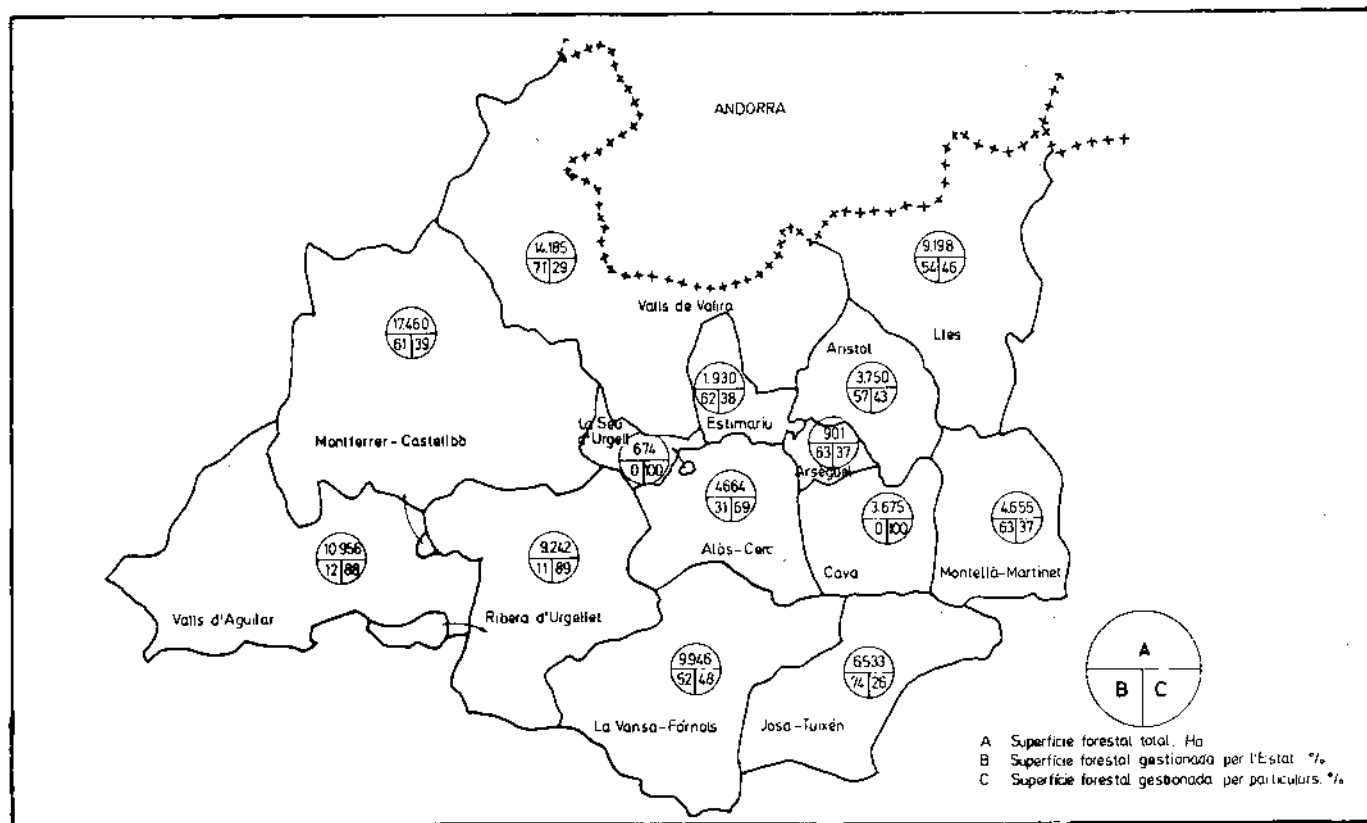
Distribució de la superfície forestal declarada d'Utilitat Pública.

	Superfície d'U. P. Ha.	Arbrada		Pastures		Rasa i improductiva	
		Ha.	%	Ha.	%	Ha.	%
Alàs i Cerc	173	134	77,46	0	0	39	22,59
Aristot i Toloriu	2.148	786	36,59	1.001	46,60	361	16,81
Arsèguel	569	383	67,31	154	27,07	32	5,62
Cava	0	0	0	0	0	0	0
Estamariu	1.174	1.045	89,01	125	10,65	4	0,34
La Vansa-Fórnsols	3.906	2.200	56,32	999	25,58	707	18,10
Lles	4.843	3.158	65,21	1.416	29,24	269	5,55
Montellà-Martinet	2.923	1.967	67,29	349	11,94	607	20,77
Montferrer-Castellbò	3.792	2.992	78,90	685	18,06	115	3,03
Ribera d'Urgellet	0	0	0	0	0	0	0
Tuixén i Josa	4.806	2.229	46,38	1.947	40,51	630	13,11
Valls d'Aguilar	1.309	342	26,13	0	0	967	73,87
Valls de la Valira	9.391	6.312	67,21	3.024	32,20	55	0,59
La Seu d'Urgell	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	35.034	21.548	61,51	9.700	27,69	3.786	10,81

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la secció Territorial del Medi Natural de Lleida.

Gràfic II

Gestió de la superfície forestal

APROFITAMENTS FORESTALS A LA ZONA MAB-6 ALT PIRINEU

Com s'ha dit, la superfície forestal de la zona MAB-6 Alt Pirineu és de 97.769 hes. de les quals 64.406 hes. (65,88%) són arbrades i 33.363 hes. (34,12%) són no arbrades. Pel que fa als aprofitaments forestals, s'han analitzat les dades corresponents al decenni 1976-1985 dels Boscos Catalogats d'Utilitat Pública (B.C.U.P.). La informació s'ha tret del Llibre de Registre d'Aprofitaments dels B.C.U.P., de la Secció Territorial del Medi Natural de Lleida. És a dir, s'han emprat dades corresponents als B.C.U.P. (35,83% de la superfície forestal), els quals permetran extreure conclusions dels aprofitaments forestals actuals a la zona MAB-6 Alt Pirineu.

L'espècie forestal més important de la zona és el pi roig (*Pinus sylvestris*), seguit de pi negre (*Pinus unciata*) i pinassa (*Pinus nigra*) i amb menor importància avet (*Abies alba*), roure (*Quercus sp.*) i pollancre (*Populus sp.*). L'aprofitament forestal més important del sòl forestal de la zona MAB-6 és la fusta; li segueix en importància les pastures i la caça i, finalment, hi ha d'altres aprofitaments forestals com activitats extractives a cel obert, tòfones, etc.

D'acord amb la taula V, anualment s'extreu dels boscos catalogats d'utilitat pública una mitja de 15.395 m³, xifra que representa el 58,37% de la possibilitat anual de tallada dels B.C.U.P., d'acord amb els plans d'ordenació a què estan sotmesos i el 35,94% del creixement anual segons els esmentats plans. La baixa quantitat de fusta aprofitada es deu a la manca d'uns plans d'ordenació que reflexin la composició i distribució actual de la massa forestal, a la manca de vies d'accés que permetin extreure la possibilitat potencial i a la variació dels objectius de l'ordenació inicial.

L'aprofitament de la fusta s'interromp fins a 5 mesos a l'hivern, els anys climatològicament més adversos. Com a conseqüència d'aquest fet, a l'estiu es talla fusta, amb els problemes que això comporta: perill d'incendi forestal, perill d'atac de plagues d'insectes forestals, etc. El volum mitjà del lot adjudicat el darrer decenni en els B.C.U.P. de la zona MAB-6 ha estat de 738 m³. Escassa xifra que, a causa dels elevats costos d'explotació, és un dels factors estructurals del baix preu pagat per la fusta, cosa que minimitza les inversions de l'adjudicatari en maquinària, mà d'obra especialitzada i infraestructura adequada (vies d'accés, cables).

Pel que fa a subproductes forestals, cal dir que en cap cas no s'aprofiten, cremant-los o deixant-los escampats pel bosc en la major part dels casos. Aquesta constatació no és pas sorprenent, donat el baix volum del lot mitjà adjudicat i la dispersió de les tallades, la qual cosa fa inviable econòmicament l'aprofitament de la biomassa.

TAULA V.

Dades dels boscos catalogats d'Utilitat Pública.

	Superfície de B.C.U.P. Ha.	Sup. arbrada de B.C.U.P. Ha.	Existències de fusta m ³ /any	Creixement anual m ³	Possibilitat mitjana m ³	Total m ³ de fusta tallada m ³ /any	m ³ /any fusta tallada 1976-85 (1)
Alàs i Cerc	173	134	13.240	258	170	525	53
Aristot i Toloriu	2.148	786	92.200	2.007	1.230	8.959	896
Arsèguel	569	383	45.000	957	450	2.442	244
Cava	0	0	0	0	0	0	0
Estamariu	1.174	1.045	22.000	565	590	33.099	310
La Vansa-Fórnsols	3.906	2.200	236.619	5.648	3.195	13.029	1.303
Lles	4.843	3.158	276.800	6.195	3.345	28.004	2.800
Montellà-Martinet	2.923	1.967	164.000	3.535	2.443	12.108	1.211
Montferrer-Castellbò	3.792	2.992	379.000	6.343	5.333	16.732	1.673
Ribera d'Urgellet	0	0	0	0	0	0	0
Tuixén i Josa	4.806	2.229	296.000	6.698	2.350	15.206	1.521
Valls d'Aguilar	1.309	342	29.270	701	1.532	10.200	1.020
Valls de la Valira	9.391	6.312	454.800	9.932	10.142	43.642	4.364
La Seu d'Urgell	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	35.034	21.548	2.009.679	42.839	26.377	153.946	15.395

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Inspecció d'ICONA de Barcelona i de la Secció Territorial del Medi Natural de Lleida.

(1) Del llibre de Registre d'Aprofitaments dels B.C.U.P. incrementat en un 8,5% per cobrir els excessos efectuats en els aprofitaments, segons estimacions de la Secció Territorial del Medi Natural de Lleida.

EL MERCAT DE LA FUSTA

El mercat de la fusta és el resultat de les activitats comercials que es desenvolupen a partir de la fusta considerada com a matèria primera, independentment del grau de transformació d'aquesta matèria i, per tant, del seu valor afegit. El mercat de la fusta s'inicia quan es considera la fusta com a una matèria primera per a la transformació en béns de consum o com a font d'energia. D'aquesta definició queden exclosos d'altres aspectes que es troben estretament lligats a la producció forestal, però que no són quantificables econòmicament. Ens referim als aspectes protectors del bosc: fixació del sòl, correcció de conques hidrogràfiques, millora del medi ambient, i també a d'altres aspectes com la consideració del bosc com a marc per al lleure, l'educació i la recerca.

Abans de prosseguir, cal fer constar que els trets definitoris del mercat de la fusta sobrepassen llargament els límits d'un determinat àmbit comarcal. En aquest sentit, l'activitat econòmica forestal dins l'àmbit d'estudi va a remolc de les vicissituds del mercat de la fusta a nivell estatal, comunitari i mundial. Els tres factors que intervenen en el mercat de la fusta són la producció, la transformació i el consum. Els analitzarem separadament.

La producció està condicionada pel fet de tractar-se d'un recurs natural renovable, sotmès a cicles productius de manera molt important en l'oferta de productes forestals, ja que gestiona quasi el 50% de la superfície forestal total. Aquesta circumstància diferencia el mercat de la fusta del de la resta de mercats agraris.

La transformació es caracteritza per la seva funció intermèdia entre la producció i el consum, jugant un doble paper, en primer lloc, en la demanda de matèries primeres i, en segon lloc, en l'oferta de productes amb més o menys valor afegit. S'acostuma a distingir entre les indústries de primera transformació, que ofereixen productes amb poc valor afegit, i les de segona transformació, que inclouen la indústria del moble, l'embalatge i la fusteria laminada.

En l'àmbit del MAB-6 es produeixen dos processos de transformació ben diferenciats. D'una banda, les serradores i, de l'altra, la indústria dels aglomerats i la pasta de paper. Pel que fa a les serradores, es pot afirmar que l'àrea d'estudi fa la primera transformació de la producció i és deficitària de matèries primeres, especialment en productes de qualitat. Un estudi sobre el sector de les serradores de Catalunya, realitzat pel Departament d'Estudis de la Fundació BCD el setembre de 1983, posava de manifest la necessitat d'incrementar la qualitat dels productes forestals i de prendre mesures per tal de produir articles transformats de més qualitat i amb més valor afegit. Els productes forestals destinats a la indústria dels aglomerats i a la pasta de paper surten de la comarca per iniciar la seva transformació.

Les serradores dels municipis integrats en l'àrea MAB-6, igual que la resta

de serradores pirinenques, han sofert d'una manera molt accentuada la situació de la crisi, especialment la crisi del sector de la construcció, que ha constituït el més gran consumidor dels productes elaborats per les serradores pirinenques. En els darrers anys han desaparegut un gran nombre de serradores, d'altres treballen per sota de la seva capacitat i gairebé totes han reduït el nombre de treballadors. A la Seu d'Urgell hi havia hagut fins a vuit serradores de les quals només en resta una. La crisi, però, no és l'única causa del tancament de les serradores. Durant els anys 1.950 i 1.960 es produí una important expansió econòmica que va fomentar la sobredimensió de les empreses que no corresponia a les possibilitats reals dels boscos de la comarca.

Quan va iniciar-se el període de crisi (1.973) hi havia empreses que ja havien fet un important esforç de modernització per augmentar la productivitat i reduir els costos; d'altres empreses més petites mantenien el caràcter artesanal de la producció. Algunes de les empreses desaparegudes no foren precisament les menys tecnificades sinó les que, com a conseqüència de les inversions realitzades en l'època de l'expansió, tingueren problemes financers més importants.

El consum de fusta constitueix el component essencial del mercat i representa un dels atributs de les societats desenvolupades. Pot establir-se una relació directa entre el consum de productes forestals i el nivell de vida de la població que els consumeix. Com ja s'ha dit, l'àrea d'estudi consumeix més fusta elaborada de la que produeix. Les serradores de la comarca han adquirit fusta procedent de l'exterior (especialment fusta de qualitat). En canvi, l'àrea MAB-6 no pot consumir la fusta per fer aglomerats i per a pasta de paper per manca d'infraestructura industrial.

IMPORTÀNCIA SÒCIO-ECONÒMICA DEL BOSC A LA COMARCA

Ens referim bàsicament als boscos comunals declarats d'Utilitat pública i gestionats per l'administració forestal. Aquest boscos ocupen una superfície de 35.034 hectàrees, que representa el 35,83% de la superfície forestal de l'àrea d'estudi. D'aquests boscos s'obté una producció anual d'uns 14.000 m³ de fusta (mitjana del període 1976-1985). Els ingressos que s'obtenen en la subhasta dels productes forestals representen l'única o la principal línia d'entrada d'ingressos al municipi. El 85% del valor net del lot subhastat és ingressat a les arques municipals i sovint serveix o ha servit per dotar els pobles de les infraestructures i obres públiques més imprescindibles: enllumenat públic, sanejament, portada d'aigües, asfaltat. El 15% restant nodreix el fons de millores dels boscos i normalment s'utilitza per a la construcció o arranjament de les pistes forestals. Cal fer constar que els lots subhastats són taxats i adjudicats en peu.

Aquest sistema comporta pocs problemes per a l'administració municipal, absència de control de la gestió tècnica per part del titular del bosc i pèrdua de valor a causa de la tendència d'homogeneïtzar a la baixa el preu dels lots subhastats. Impedeix, per altra banda, que l'administració forestal s'aprofiti del valor afegit que s'obté després de l'aprofitament, arrossegament i classificació de la fusta tallada.

CONCLUSIONS

El sector forestal ocupa un lloc important dins l'àrea MAB-6 i cal abordar els seus problemes en el marc d'una situació d'equilibri entre les diverses activitats que tenen lloc en el seu àmbit. La situació actual es caracteritza pel fet que els boscos no són gestionats atenent la seva dimensió comarcal sinó que persisteix la divisió dels diferents municipis i, encara més, de les diferents juntes veïnals dins de cada municipi. Hi ha una gran dependència de les tresoreries municipals dels ingressos provinents del bosc. Tot això, i la manca d'una ordenació vigent i aplicable de les masses forestals, configura el panorama forestal de l'àrea d'estudi.

Pel que fa a les circumstàncies externes, cal esmentar-ne les conseqüències de l'entrada d'Espanya a la C.E.E. En aquest sentit, cal ésser conscients que la Comunitat és deficitària de fusta i dels seus derivats. És previsible que el dèficit augmenti durant la darrera dècada del present segle i aquest fet es veurà agreujat per la demanda creixent d'alguns països que fins ara no han participat en la compra de fusta en el mercat mundial.

Caldria fer un esforç per posar al dia els plans d'ordenació dels boscos d'Utilitat Pública. Aquests boscos hauran de preveure les intervencions necessàries per garantir l'aprofitament sostingut dels recursos renovables provinents de les àrees forestals i l'increment relatiu de la superfície arbrada, assolint un equilibri raonable entre les zones de pastura i el bosc. És necessària la reforestació d'espais no arbrats en l'actualitat, especialment a la zona sud de l'àmbit MAB-6.

Pel que fa a la planificació i gestió dels boscos comunals, es creuria interessant augmentar la participació dels respectius ajuntaments, sense perjudici de les competències de tutela, control i assessorament que correspon ineludiblement a l'administració forestal. La planificació de la gestió forestal continguda en els plans d'ordenació, i també la creació d'un Centre Comarcal de Subhastes, contribuiria a obtenir una millora dels productes ofertats i a millorar l'organització del mercat tot reactivant el sector forestal.

Juny 1988